

Oponentský posudek

Barbora Eliášová: Spolupráce Chorvatska a Srbska s ICTY od roku 2000: srovnání politického, společenského a právního kontextu. Praha 2013. Bakalářská práce (Bc.). FSV UK, Institut mezinárodních studií. Vedoucí práce Mgr. Jan Váška.

Barbora Eliášová se ve své bakalářské práci věnuje problematice spolupráce dvou klíčových postjugoslávských států – Srbska a Chorvatska – s mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii se sídlem v Haagu. Časově se zaměřila na období po roce 2000, kdy se v obou zemích po pádu předchozích autoritativních režimů, personálně spjatých s prezidenty F. Tudjmanem a S. Miloševićem, dostala k moci politická uskupení, nakloněná demokratizaci a spolupráci se Západem. V rámci snah o získání členství v Evropské unii byli noví představitelé obou států v následujících letech nuceni k pragmatické spolupráci s ICTY. Autorka zkoumá vývoj této spolupráce až do doby, kdy nejprve v případě Chorvatska a s několikaletým zpožděním i v případě Srbska došlo k vydání všech zbývajících obviněných.

Kolegyně Eliášová se ve své bakalářské práci omezila na zdroje a sekundární literaturu v angličtině. Vedle odborných článků, na nichž je založena větší část práce, bych autorčině pozornosti doporučil i větší počet u nás dostupných monografií o jugoslávském konfliktu a jeho následcích v angličtině a dalších světových jazycích i několik sekundárních prací v češtině, kterých nevyužila. Prameny v chorvatštině/srbštině nepoužívala, což bych u magisterské práce viděl jako problém. Vzhledem k relativnímu dostatku materiálů v angličtině lze ovšem tuto skutečnost v rámci bakalářské práce akceptovat. Problematiku spolupráce s haagským tribunálem s důrazem na politický kontext, legislativní rámec a vývoj veřejného mínění nakonec B. Eliášová dokázala nakonec podle mého názoru ve výsledném textu rekonstruovat přehledným a srozumitelným způsobem.

Z věcného hlediska mám jen několik poznámek. Na str. 9 dělí autorka chorvatské politické strany do dvou skupin, přičemž pravicové Chorvatské demokratické společenství (HDZ) řadí ke stranám euroskeptickým. Toto hodnocení je poněkud mechanické, HDZ v zásadě o členství v euroatlantických uskupeních usilovalo dokonce i za autokratické vlády prezidenta Tujdmana. Víze Evropy, prosazovaná stranickými ideology, má ovšem spíše konzervativní akcent. Jde o Evropu národních států s důrazem na křesťanské hodnoty, to však v širším evropském kontextu není nic neobvyklého. Autorka občas přejímá vlastní jména prostřednictvím anglojazyčných zdrojů – u řady jihoslovanských jmen tak chybí náležitá diakritika. V práci se soustřeďuje na období po roce 2000 a předchozí fázi spolupráce s haagským tribunálem se tedy prakticky nevěnuje. To lze akceptovat, protože akceleraci snah o evropskou integraci a významnější vliv spolupráce s ICTY na vnitropolitické dění a veřejné mínění můžeme v obou zemích skutečně datovat až do doby po roce 2000. Přesto by však bylo vhodné upřesnit její příliš kategorické tvrzení, že Srbsko za vlády Slobodana Miloševiče s tribunálem nespolupracovalo. To plně platí především o samém konci 90. let, kdy eskalovala kosovská krize a Milošević byl nakonec během bombardování SRJ spolu s dalšími představiteli režimu sám obviněn z podílu na válečných zločinech. Po skončení války v Bosně a Hercegovině v roce 1995 však byla situace poněkud jiná – Milošević byl na Západě považován za garanta stability v regionu a sám zároveň po ukončení mezinárodních sankcí ukazoval světu přívětivější, kooperativnější tvář. Právě v té době, ještě několik let před pádem Miloševiče, tak Srbsko vydalo prvního obviněného ze zločinů v Bosně a Hercegovině - Dražena Erdemoviće. V případě Chorvatska bych pak zdůraznil, že představitelé tehdy nově vzniklého státu v první fázi válek o jugoslávské dědictví na rozdíl od Srbska silně podporovali vznik zvláštního tribunálu pro zločiny v oblasti.

Celkově však Barbora Eliášová zpracovala zvolenou problematiku kvalitním způsobem a s jejími hodnoceními vývoje spolupráce s haagským tribunálem v obou sledovaných státech lze souhlasit. Správně např. poukazuje na skutečnost, že legislativní normy hrály menší roli, než politická vůle (z právního hlediska byly předchozí překážky, omezující tuto spolupráci, odstraněny

v Chorvatsku již roku 1996, v Srbsku pak roku 2003), věnuje patřičnou pozornost pragmatickému posunu směrem ke spolupráci s tribunálem v případě HDZ po roce 2003 i do jisté míry analogické transformaci nacionalistických stran v Srbsku (SRS, SPS) a dobře hodnotí také vývoj a vliv názorů veřejnosti v obou státech: odpor nacionalisticky naladěné části veřejnosti, jehož manifestace byly často mediálně přitažlivé, nevyjadřoval vždy většinový názor dané společnosti, navíc ani většinově negativní názor na konkrétní kauzy neměl rozhodující vliv – po většinu sledovaného období převažovala spíše pasivita, rezignace, nízká míra zájmu a nedostatečná informovanost.

Bakalářskou práci Barbory Eliášové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

František Šístek, M. A., Ph. D.
FSV UK, IMS – KRVS

Praha, 15. srpna 2013